**Az Állami Honvédelmi Bizottság 7161. sz. számú határozata
a munkaképes német lakosság internálásáról
Bulgária, Magyarország, Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia területén
és munkavégzésre a Szovjetunióba küldésükről**

Moszkva, Kreml, 1944. december 16.

Szigorúan titkos!

Az Állami Honvédelmi Bizottság határozatot hozott:

1. A Szovjetunióba történő munkára irányítás céljából mozgósítani és internálni kell Románia, Jugoszlávia, Magyarország, Bulgária és Csehszlovákia Vörös Hadsereg által felszabadított területén tartózkodó valamennyi munkaképes németet – a 17 és 45 év közötti férfiakat és a 18 és 30 év közötti nőket.

Le kell rögzíteni, hogy mozgósítás mind a német és magyar állampolgárságú, mind pedig a román, jugoszláv, bolgár és csehszlovák állampolgárságú németekre vonatkozik.

2. A mozgósítás irányítását a Szovjetunió Belügyi Népbiztossága végezze (Berija elvtárs).[1]

A Szovjetunió Belügyi Népbiztosságát kell megbízni a gyűjtőhelyek megszervezésével, az

internáltak fogadásával, a szerelvények összeállításával és indításával, valamint útközben történő őrzésével.

Az internált németek gyűjtőhelyekre érkezésének üteme szerint kell a Szovjetunióba indítani a szerelvényekkel.

3. Kötelezendő Malinovszkij és Vinogradov elvtárs[2] – Románia, Tolbuhin[3] és Birjuzov elvtárs[4] – Bulgária és Jugoszlávia vonatkozásában:

A. az adott ország kormányzati szervein keresztül hajtsák végre az 1. pontban említett németek mozgósítását és internálását;

B. a szovjet belügyi népbiztosság megbízottaival, Apollonov[5] és Gorbatyuk[6] elvtárssal közösen biztosítsák, hogy az illetékes katonai és polgári hatóságok megtegyék a szükséges intézkedéseket az érintett németek gyűjtőhelyeken való megjelenése érdekében.

Utasítani kell Malinovszkij és Tolbuhin elvtársat – Magyarország esetében és Petrov elvtársat[7] – Csehszlovákiában, hogy a városparancsnokokon keresztül e határozat 1. pontjának megfelelően kihirdessék a front parancsnoksága nevében a németek internálása érdekében szükséges rendelkezéseket, valamint a szovjet belügyi népbiztosság megbízottaival közösen biztosítsák a mobilizálandó németek gyűjtőhelyeken történő megjelenése érdekében szükséges intézkedések megtételét.

4. Engedélyezni kell az elszállítandó németek számára, hogy magukkal vihessenek meleg ruházatot, tartalék fehérneműt, ágyneműt, edényeket személyes használatra és élelmiszert, összesen 200 kg súlyig fejenként.

5. Meg kell bízni Hruljov elvtársat[8], a Vörös Hadsereg hadtápfőnökét és Kovaljov elvtársat,[9] a … parancsnokát, hogy biztosítsák az internáltak szállításához a vasúti szerelvényeket és gépkocsikat, valamint étkeztetésüket útközben.

6. Valamennyi németet a donyeci szénmedence szénbányászatának és a Dél vaskohászatának helyreállítási munkálataira kell irányítani.

A munkahelyekre érkező németekből 1000 főből álló munkás zászlóaljakat alakítsanak ki.

A Honvédelmi Népbiztosság.(Golikov elvtárs[10]) biztosítson minden zászlóalj számára 12 tisztet a Vörös Hadseregben szolgálatra korlátozottan alkalmasak közül.

7. Az internáltak munkahelyükön történő fogadásának megszervezését, elhelyezésüket, élelmezésüket, valamint az érkező németek valamennyi egyéb létfeltételének biztosítását és a munkájuk megszervezését a szénbányászati, valamint a vaskohászati népbiztosság végezze.

Köteles a szénbányászati népbiztosság (Vahrusev elvtárs[11]) és a vaskohászati népbiztosság (Tyevoszján elvtárs [12]) biztosítani helyiségeket a hozzájuk érkező internált németek fogadására és elhelyezésére.

A belügyi népbiztosságot meg kell bízni, hogy a vaskohászati, valamint a szénbányászati népbiztossággal közösen dolgozzák ki az internált németek ellátásának rendjét és munkára történő igénybevételük feltételeit.

8. Kötelezni kell a Szovjetunió Tervhivatalát (Voznyeszenszkij elvtársat[13]), hogy utaljon ki a szénbányászati, valamint a vaskohászati népbiztosság részére 1945 első negyedévétől kezdődően pótlólagos mennyiségű élelmiszert és iparcikkeket a hozzájuk munkára érkező internált németek ellátására – az e népbiztosságok üzemei számára megállapított normáknak megfelelően.

9. Utasítani kell az egészségügyi népbiztosságot (Mityerev elvtársat[14]), hogy teremtse meg az orvosi –egészségügyi ellátás intézményi feltételeit vaskohászati, valamint a szénbányászati népbiztosság üzemeibe érkező németek számára, s a két népbiztosság bocsássa a egészségügyi népbiztosság rendelkezésére a szükséges helyiségeket.

10. A németek internálását 1944 decemberében és 1945 januárjában le kell bonyolítani, s a munkahelyre érkezésnek 1945. február 15-ig meg kell történnie.

Az Állami Honvédelmi Bizottság Elnöke

J. Sztálin

Jegyzetek

1 Berija, Lavrentyij Pavlovics (1899–1953): szovjet politikus. 1938 novemberétől 1946 januárjáig a Belügyi Népbiztosság vezetője. 1941 januárjától miniszterelnök-helyettes, s az Állami Honvédelmi Bizottság tagja.

2 Vinogradov, Vlagyiszlav Petrovics (1899–1962): szovjet altábornagy. 1918-tól katona, katonai akadémiát végzett. 1944 őszétől a romániai Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnökhelyettese, törzsfőnök.

3 Tolbuhin, Fjodor Ivanovics (1894–1949): szovjet marsall. 1944. májusától a 3. Ukrán Front parancsnoka. Fontos szerepet vállalt a szovjet csapatok budapesti és balatoni hadműveleteinek irányításában.

4 Birjuzov, Szergej Szemjonovics (1904–1964): szovjet katonatiszt, marsall. A II. világháború alatt több front parancsnoka. 1944. májusától a 3. Ukrán Front vezérkari főnöke. A háború után a bulgáriai SZEB elnökének helyettese.

5 Apollonov, A. N. (1907–1978): szovjet vezérőrnagy. 1944-ben a belügyi népbiztos helyettese. Később vezérezredes.

6 Gorbatyuk, Iván Markovics – belügyi főtiszt. 1944-ben vezérőrnagy, illetve vezérezredes. 1945-től, a harcoló szovjet hadsereg hátországát biztosító belügyi csapatok parancsnoka altábornagyi rangban.

7 Petrov, Iván Jefremovics (1896–1958): szovjet tábornok. 1944. április elejétől a 2. Belorusz, 1944 augusztusától a 4. Ukrán Front parancsnoka, csapataival részt vesz Csehszlovákia és részben Magyarország felszabadításában.

8 Hruljov, Andrej Vasziljevics (1892–1962): szovjet katonai vezető. 1943. júniustól a Vörös Hadsereg hadtápfőnöke.

9 Kovaljov- személyéről nem sikerült információt szerezni.

10 Golikov, Filipp Ivanovics (1900–): szovjet katonatiszt, marsall. 1944. októberétől jóvátételi ügyekkel foglalkozó megbízott a Népbiztosok Tanácsában (a szovjet kormányban).

11 Vahrusev, Vaszilij Vasziljevics (1902–1947): szovjet politikus. 1939-től a Szovjetunió szénbányászati népbiztosa.

12 Tyevoszján, Ivan Fjodorovics(1902–) szovjet állami és pártvezető. 1936 és 1939 között a hadiipari népbiztosság helyettes vezetője, 1940-től 1948-ig vaskohászati népbiztos, illetve miniszter.

13 Voznyeszenszkij, Nyikolaj Alekszejevics (1903–1950): szovjet politikus. 1938–1939-ben a Szovjetunió Állami Tervbizottságának elnöke. 1939-től a Népbiztosok Tanácsa elnökének

helyettese, egyúttal a Népbiztosok Tanácsa Védelmi Bizottságának alelnöke.

14 Mityerev – a Szovjetunió Egészségügyi Népbiztosa.

Forrás: RGASZPI F 644. op. 2. gy. 425. 82-84. o. Eredeti gépirat. Közli: Szovjetszkij faktor. Tom I. 1944–1948. 116–118. o.

Megjelent: Iratok a magyar–szovjet kapcsolatok történetéhez, 1944. október–1948. június. (Szerk. Vida István.) Budapest, Gondolat, 2005. 384 p.